

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

XXII. Expenduntur reliqua, quæ in Bulla continentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

tenentia, non obinde esset locus huic censuræ. Quia hac censura solum protegentur bona quæ simul sunt Pontificis, & Ecclesiæ, ut constat ex illis verbis sæpius repetitis: *Ad Romanam Ecclesiam, dicte Romanæ Ecclesiæ, quæ manifestè indicant ea tantum bona protegi hac censura, quæ Romanæ Ecclesiæ, & Pontifici ut supremo Principi competunt. Ut benè aduertit Bonac. d. disp. 1. q. 21. p. 3. in fine.*

7 Secunda pars huius Canonis excommunicatione afficit eos, qui supremam Pontificis, & Romanæ Ecclesiæ iurisdictionem de facto usurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis præsumunt, supremam inquam iurisdictionem in temporalibus; nam de spiritualibus satis in præcedentibus canonibus actum est. Nomine *supreme iurisdictionis* non intelligitur dominium directum, & vtile, quod Pontifex habet in quas provincias, & ciuitates: nam hoc dominium prima parte huius canonis protegitur, cum ibi protegantur ciuitates, & iura Pontifici, Romanæque Ecclesiæ pertinentia: alias omnes habentes dominium directum, & vtile in suas ciuitates & loca, supremam haberent iurisdictionem, quod non est concedendum. Sed nomine *supreme iurisdictionis* venit intelligendum merum, & mixtum imperium, iuxta Textum in *c. quod translationem, de officio delegati, & leg. imperium ff. de iurisdictione omnium iudic.* Quippe potestas puniendi Ecclesiasticos etiam ultimo supplicio supremam arguit iurisdictionem, cum nemini alteri concessum sit. Sicuti tradit Alterius lib. 5. disp. 20. cap. 1. vers. per supremam. Bonac. disp. 1. de censur. q. 21. punct. 1. num. 16. & generaliter eam iurisdictionem, quam Pontifex ut supremus Princeps exercet supra iurisdictionem appellanda est, ut potè nemini subiecta, & ab omni alia independens.

8 Circa hanc supremam iurisdictionem est duplex difficultas. Prima; an illam offendat, qui Legatos, & commissarios, alioque gubernatores à Sede Apostolica constitutos impedit, & perturbat, ne sua iurisdictione utantur? Negat Alterius disp. 2. cap. 1. vers. per supremum. Bonac. disp. 1. de censur. Bullæ, q. 21. p. 1. num. 20. quia prædictorum iurisdictione cum sit à iurisdictione Pontificis, & Romanæ Ecclesiæ distincta non potest esse suprema. At præsentem Canone sola suprema iurisdictione protegitur. Ergo, &c. Nihilominus factis probabile est sic impediendum, & perturbantem hac excommunicatione innodari; non quidem quatenus perturbat Legatorum iurisdictionem formaliter, sed quatenus inde censetur Pontificia iurisdictione perturbata. Etenim cum Legati, Commissarii, alique Gubernatores ciuitatum Ecclesiæ Romanæ nomine Pontificis iurisdictionem exercent, eorum iurisdictione perturbata, & Pontificis iurisdictione perturbata censeri debet.

9 Secunda difficultas: An usurpatio, vel perturbatio supremae iurisdictionis Pontificia Sede vacante sub hoc Canone comprehendatur? Pro certo affirmandum est comprehendi: Quia esto illa iurisdictione non sit Pontificis mortui, neque futuri, cum uterque incapax sit iurisdictionis actualis, ut potè carentes Pontificia dignitate: at est iurisdictione Romanæ Ecclesiæ hoc Canone protecta. Neque obest quod Textus dicat. *Nobis. Et eidem Romanæ Ecclesiæ competentem*, denotans eam iurisdictionem, quæ Pontifici, & Romanæ Ecclesiæ simul competit, hoc Canone comprehendi, non verò quæ solum Romanæ Ecclesiæ. Non inquam obest, quia pronomini *Nobis* subintelligenda est conditio vitæ, & existentia per se in eo pronomine imbibita: præstatque hunc sensum: *Excommunicamus eos, qui supremam iurisdictionem nobis uiuentibus, & Romanæ Ecclesiæ competentem usurpare, & perturbare præsumserint.*

10 In tertia huius Canonis parte excommunicantur adhaerentes, fautores & defensores supradictorum delinquentium, seu illis auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet præstantes. Sub his verbis: *omne consilium, auxilium, & fauor ex vi cuius aliqua ex supradictis actionibus subsequatur hac excommunicatione punitur.* Quippe illorum verborum adhaerentes, fautores, & defensores sequentia videntur explicatio esse, ut colligitur ex illa dictione *seu*: ita ut sensus sit, adhaerentes pro consilio, præstantes fauorem, exhibentes auxilium hac innodantur excommunicatione. Non tamen caret probabilitate quod tradit Bonac. disp. 1. de censur. q. 21. punct. 1. num. 26. & 27. huic excommunicationi subiici eum qui prædictorum criminum reo adhæret paratus eum comitari, & auxiliari, & fauere, tametsi de facto nondum consilium, auxilium, & fauorem præstiterit; quia ex illa animi præparatione manifesta sufficienter adhæret delinquenti dicitur. Illud verò est certum opus esse, ut delictum à principali operante committatur, ut adhaerentes, consulentes, auxiliantes, & fauentes excommunicatione ligentur. Ut sæpè dictum est, & notauit in præsentem Filliucius tract. 16. cap. 3. num. 69. Alterius lib. 5. disp. 2. cap. 1. vers. merito. Bonac. disp. 1. de censur. Bullæ, q. 21. punct. 1. num. 28.

11 Ad extremum aduerte hanc censuram non incurri nisi adfidelus, & malitia, ut manifestè indicat verbum præsumo, quod textus vtitur. Vt notauit Bonacina ex communi sententia dicta disp. 1. q. 21. punct. 1. num. 25. Quocirca Reges, alique

supremi Principes Catholici terras & iurisdictionem Romanæ Ecclesiæ competentia possidentes, ab hac excommunicatione exculantur, quia bona fide procedunt. Tum ex præsumpto Sedis Apostolicæ priuilegio, tum ex præscriptione legitima. Neque his obest, quod per huiusmodi Bullam derogentur priuilegia omnia, etiam in vi contractus, & præscriptio videatur interrupta, quia non derogantur priuilegia quæ grauiissima sunt, & ob grauiissimam causam concessa, quæque ad sui derogationem expressam sui mentionem requirunt, vi sunt priuilegia prædicta. Neque præscriptio interrupti censetur, quoties mala fides præscribenti non superuenit. Atque ita tradit Couaruu. reg. possessor. mala fidei, §. 1. num. 1. Alterius lib. 5. disp. 2. cap. 3. vers. in hac questione. Bonacina de censur. bullæ, q. 21. p. 2. m. 3. & p. 1. m. 24.

PUNCTVM XXII.

Expenduntur reliqua quæ in Bulla continentur.

- 1 Processus Bullæ durant, quousque alij authentici, & obligatorii publicentur.
- 2 Absolutio harum censurarum Pontifici est reseruata, præter mortis articulum.
- 3 Absolutio in mortis articulo præstanda est præmissa satisfactione.
- 4 Proponitur ratio dubitandi, an valida sit absolutio non præmissa satisfactione. Et respondetur validam esse.
- 5 Sacerdos sine legitima facultate ab his censuris absoluitur ipso iure excommunicatur, eiusque absolutio est nulla.
- 6 Absolutio generalis à Pontifice facta, non comprehendit eos qui his censuris ligati sunt.
- 7 Reuocatur Pontifex omnia priuilegia dispositioni huius Bullæ contraria.
- 8 Præscriptur omnibus Patriarchis, Episcopis, aliisque Ordinariis huius Bullæ publicatio.
- 9 Transumptum huius Bullæ habere debent omnes Ordinarii, qui ad confessiones fuerint deputati.
- 10 Hanc obligationem pluribus placet esse sub mortali.
- 11 Contrarium non videtur probabiliter carere.
- 12 Ex ratione officij audiendi confessiones obligatio grauis esse potest.
- 13 Aduersus eos qui huic Bullæ contraire præsumserint, indignatio Dei incurrenda indicitur.

Post censuras latas statuit Pontifex, ut omnia, quæ in Bulla continentur durent, iuamque effectum sortiantur, quousque alij huiusmodi processus ab ipso, aut Romano Pontifice pro tempore existente fiant, ut publicentur, fiant inquam, authentici, & obligatorii, quod abique publicatione esse nequit, idèoque particula aut declaratio est verbi antecedentis, præstatque hunc sensum. Processus Bullæ durant, effectumque sortiuntur, quousque alij processus fiant authentici, & obligatorii, seu quousque alij processus publicentur. Atque ita tradit Dauidus in bulla *Cæna*, lib. 1. cap. 4. q. 8. num. 9. Bonac. disp. 1. de censur. Bullæ, q. 22. p. 1. m. 2. & latius dictum est hac disp. §. 1.

Secundò absolutionem harum censurarum sibi reseruat Pontifex præter mortis articulum, neque tunc iniqui præstanda est nisi cautione præstita de stando mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendo parti offensa, reuocaturque omnia priuilegia iis contraria, etiam si per generale Concilium concessa fuerint. Ex quibus verbis grauis est controuersia Doctorum; an priuilegium à Trident. Episcopis concessum ad absolutionem ab hæresi, aliisque criminibus occultis ex vi huius clausulae censetur reuocatum? In qua questione ut probabilis defendimus partem affirmatiuam tract. 4. de fide, disp. 4. p. 3. §. 1. m. 2. ibique contrariis satisfecimus.

In mortis verò articulo qui potest à peccatis absolute, potest à censura. Præstanda tamen est prius satisfactio realis, si possibilis sit, sin minus cautio, pignoratitia, fidei iuratoria, vel iuratoria sufficiat, iuxta regulas generales in materia restitutionis, & absolutionis à censuris. Quod si nulla cautio præstari potest, eo quod infirmus est in extremis sensibus delinquentis, non obinde absolutio omitti debet, quia cautio requiritur casu quo præstari possit, ut benè aduertit Sayrus lib. 3. de sacri casuum conscient. capite 1. §. numero 4. Bonacina disp. 1. de censur. q. 22. punct. 3. in fine. Sauc. de censur. disp. 2. §. 1. m. 2.

Grauior dubitatio est, An valida sit absolutio satisfactione reali omiſsa cum fieri possit, vel nulla vel non sufficiente præstita cautione? Et ratio dubitandi est, quia non est credendum velle Pontifex suas vias concedere illi abutenti. Sed dicendum est ob omiſsam realem satisfactionem, & cautionem debitam non irritari absolutionem, modò aliqua cautio exhibeatur; quia Pontifex non satisfactionem realem, sed cautionem requirit, neque speciem cautionis exprimit, tametsi

de legitima videatur intelligendus. Atque ita tradit Suar. disp. 21. de censur. sect. 3. num. 1.

Terzio addit Pontifex Sacerdotem sine legitima facultate ab eius censuris absolventem ipso iure excommunicatum esse, cuiusque absolutionem esse nullam. Quae excommunicatio etiam olim reservata fuerit teste Caetano, verbo Excommunicatio cap. 7. arramen iuxta tenorem Bullae praesentis Urbani VII. nullam continet reservationem, quidem post reservationem praecedenti clausula appositam, quae ad subsecutionem non extenditur statuta est, Vt docuit Nauarr. capit. 27. numero 74. Toler. lib. 1. cap. 3. in 7. Suar. disp. 21. de censur. sect. 3. m. 6. Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 25. num. 7. Filiucius tract. 16. c. 7. q. 8. num. 124. Duardus de absolut. ab excommunicat. bullae, lib. 3. §. 3. q. 1. num. 2. Alterius disp. 22. cap. 3. dub. 2. col. 7. Antonius de Soufa cap. 24. disp. 101. num. 3. Bonacina disp. 1. de censur. q. 22. pun. 3. num. 8. Quod si absolvens ab his censuris extra Urbem, in Italia tamen existat excommunicationem incurrit reservatam ex decreto Clement. VIII. & declaratione Cardinalium edita anno 1601. die 9. Mensis Ianuarii, quae incipit Sacra Congregatio, dummodo absolutus praeterea privilegium a Sede Apostolica concessorum. Alias si ex malitia, vel ignorantia, aut in Urbe, vel extra Italiam ab excommunicationibus absolutus sub decreto, & reservatione Clement. non continetur. Vt aduertit Bonac. disputat. 1. de censur. q. 22. puncti. numero 9.

Quarto declarat Pontifex quaecumque absolutionem etiam solemniter ab ipso faciendam non comprehendere, nec iustagari his excommunicatis per Bullam, nisi prius a praesentibus cum vero proposito veteris similia non committendi deliterint; & merito quia impoenitenti absolutio concedenda non est. Imo qui constitutiones, pragmaticas, leges, & decreta liberati Ecclesiasticae contraria fecerunt, non sunt absolventi nisi prius ea publice reuocauerint, & ex archiepis, seu Capitularibus, locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur deleri, & callari; ac summum Pontificem de reuocatione certiore fecerint. Quod si contra factum fuerit, nullus effectus erit absolutio, vtpote data abique facultate, quae non censetur concessa, nisi ea conditione posita. Additque Pontifex se protestari, notisque omnibus facere per absolutionem solemniter factam, aut quocumque alios actus contrarios tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, seu tolerantiam suam, vel successorum quatuordecim tempore continuatam in omnibus, & singulis contentis in Bulla, & quibuscumque iuribus Sedis Apostolicae, ac S. Romanae Ecclesiae vndeque, & quandocumque quaesitis, vel quaerendis, nullatenus praedicare posse, ac debere.

Quinto reuocat Pontifex omnia privilegia etiam in vi contractus concessa, quae dispositioni huius Bullae contraria fuerint. Ex qua reuocatione colligitur ferè nulla privilegia subsistere, quae Bullae dispositioni derogent. Vide quae dicta sunt in 3. de leg. disp. 4. §. 2. vbi de privilegiis reuocatione, & cessatione.

Sexto praecipit Pontifex Patriarchis, Episcopis, Praelatis, aliisque locorum Ordinariis, vè cum primùm ad suas manus processus huius Bullae peruenerint, seu eorum habuerint notitiam, publicati faciant semel in anno, aut pluries (si id sibi expedire visum fuerit) in Ecclesiis suis quando maior fuerit populi conuentus. Quod praecipit obligat Praelatos sub mortali, vè constat ex illis verbis. In virtute sanctis obedientiae, districte praecipiendo mandamus. Neque ab hoc praecipio excusari possunt, nisi graue damnum ex publicatione timeant. Vt tradit Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 25. num. 12. Alterius lib. 5. disp. 22. cap. 6. ad finem; neque dissentit Bonac. disp. 1. de censur. bullae, quaest. 2. §. 6. num. 3. Satis faciunt tamen huic obligationi, si vniuersique in sua Ecclesia maxime publicationem faciant. Vt docet Alterius lib. 5. disp. 22. c. 6. vers. 14. Neque obest Textum vbi plurali numero in Ecclesiis suis, quia id factum est eo quod plurali numero Patriarchas, Episcopos &c. nominat, & vè singula singulis correspondere dixit in Ecclesiis suis, hoc est omnes in suis Ecclesiis & quilibet in Ecclesia sua.

Septimò inquit Pontifex, Patriarchas, Episcopos, Archiepiscopos, aliisque locorum Ordinarij, & Ecclesiarum Praelati, necnon Rectores, ceterisque curam animarum exercentes, ac Presbyteri saeculares, & quorumvis Ordinum regulares ad audiendas peccatorum confessiones, quauis auctoritate deputati, transumptum praesentium litterarum penes se habeant, easque diligenter legere, & percipere studeant. Ex his verbis constat quoslibet curam animarum ex officio exercentes, tamen sacerdotali dignitate insigniti non sint. Itemque quoslibet Presbyteros, saeculares, vel regulares ad confessiones audiendas deputatos obligatos esse transumptum Bullae penes se retinere, hoc est in sua Ecclesia, vel domo habere, illudque diligenter legere, & percipere, alias illius tentio vana esset, & inuulsi.

Sed an haec obligatio habendi Bullae transumptum grauis sit? Non conueniunt Doctores; Hugolin. in praesenti 3. p. c. 7. n. 3. Duardus lib. 3. §. 8. q. 1. num. 3. Bonac. disp. 1. de censur. bullae, q. 22. p. 7. num. 5. censent obligare sub mortali, quia verba im-

peratiuo modo prolata in legibus praecipit continent. Retentio autem Bullae illiusque diligens lectio, & perceptio imperatiuo modo in Bulla profertur ibi: Penes se habeant, studeant &c. ex alia parte materia grauis esse videtur; vtpote animarum cura; & regimini non leuiter necessaria. Ergo.

Nihilominus censo satis probabilem esse sententiam Alterij lib. 5. disp. 22. cap. 7. col. 3. Anton. de Soufa cap. 18. num. 2. asserentium ex vi Bullae non esse obligationem grauem habendi, vel legendi eius transumptum. Moueor quia esto plerumque verba imperatiui modi obligationem praecipit inducant, si materia grauis est. Vt docet tract. 3. de legib. disp. 1. pun. 9. num. 3. & leg. At in praesenti non videtur esse grauis materia, neque maxime necessaria ad finem à Pontifice intentum, cum possit hic facile obtineri, quin Bullae transumptum apud te habeas: & eo namque quod apud alium sit, ipseque tibi omnia ibidem contenta referat, illorum notitiam perfectam habere poteris. Praeterea, si Pontifex veller sub mortali obligare ad hanc retentionem, & lectionem, vè quid omisit illa verba: In virtute sanctae obedientiae, quae superiori clausula appoluerat? Tacite enim ea omissione indicauit longè minori obligatione astrictos esse curam animarum habentes, alioque Presbyteros ad retinendum transumptum, quam astricti sunt Praelati ad illius publicationem. Adde tempore Pij V. huiusmodi clausulae verbum praecipitum addebatur, qua additione manifestè indicabat alia verba praecipitum non continere; alias superflua esset additio. At in his Bullis ea additio subtrahita est, & verba in communi significatione relicta. Ergo ex se praecipitum non continet.

Verum esto ita sit, ex officio tamen fideles regendi, corumve confessiones audiendi obligatio grauis tibi adesse potest retinendi transumptum, illudque legendi, si id iudicis necessarium ad perfectam illius notitiam. Hanc enim sub graui culpa habere debes, ne te periculo exponas alicuius erroris, & absolutionis indebitae.

Octauò addit Pontifex Bullae transumptis etiam impressis fidem adhibendam esse tam in iudicio, quam extra, dummodo Notarij publici manu subscripta sint, & sigillo Iudicis ordinarij Romanae curiae, vel alterius personae in dignitate Ecclesiasticae constitutae munita. Vtraque conditio requiritur, subscriptio publici Notarij, & sigillum personae in dignitate constitutae. Vt aduertit Sayrus lib. 3. cap. 25. in fine. Bonac. disp. 1. q. 22. p. 7. num. 9. Is autem dicitur in dignitate constitutus, cui ex munere competit iurisdictio in Ecclesiasticis personis, iuxta leg. honor. ff. de numer. & honorib. Cap. cum accessissent, de constitut. & c. ad aures de Rescriptis.

Vltimò profert Pontifex indignationem Dei, & sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli incurram ab iis qui Bullae exemplar ausu temerario praesumpserint infringere, hoc est rumpere, & deluere, vel ei contraire, tum impediendo publicationem, eiusque obseruationem, tum negando eius obligationem. Ob has tamen actiones nulla poena ipso iure fertur, sed arbitrio Pontificis grauius venit delinquens puniendus.

PUNCTVM XXIII.

De excommunicationibus summo Pontifici in Decreto iuris reservatis.

Vnica tantùm est excommunicatio reservata in Decreto per Gratianum collecto, namque ea quae fertur in Canonibus si quis suadente 17. q. 4. aduersus eos qui manus violentas in Clericum, vel Monachum iniiciunt. Quae sic se habet. Si quis suadente diabolo manus violentas in Clericum, vel Monachum iniecerit, anathematis vinculo subiaceat, & nullus Episcoporum illum presumat absolueri nisi mortis urgente periculo, donec Apostolico conspectui praesentetur, & eius mandata recipiat. Vt igitur haec excommunicatio plenè intelligatur, plura sigillatim excutienda sunt. Primò qui nomine Clerici, vel Monachi comprehendantur, ob quorum vexationem in iuriosam excommunicatio contrahatur. Secundò quas actiones haec excommunicatio comprehendat. Tertio, quis possit ab ea excommunicatione absolueri.

§. I.

Qui veniant nomine Clerici, vel Monachi in praedicto Textu?

- 1 Expenditur qui veniant nomine Clerici?
2 Plures censent omnia requisita, vè Clericus fori privilegio gaudeat, requiri etiam, vè privilegio Canonis possidetur.
3 Contrarium videtur verius.
4 Fundamento opposito sit satis.